

MOST

Bilten Udruženja useljenika iz bivše Jugoslavije u Izraelu

GODINA 60

BROJ 4

JULI/AVGUST 2012.

REČ PREDSEDNIKA HOJ

Moše Ben-Šahar

SRAMOTA!!!

Ne znam šta da kažem, nemam odgovarajućih reči! U julu mesecu smo održali Skupštinu udruženja HOJ za 2012. godinu. Skupština bi trebalo da bude prekretnica i kamen temeljac na putu bilo koje organizacije. Skupština je mesto gde se utvrđuje politika Udruženja i putevi aktivnosti najmanje za godinu dana unapred, ako ne i dugoročno, a vi jednostavno ne dolazite.

Vas ne interesuju smernice Udruženja? Vi ne osećate da Udruženje pripada i vama? Šta je Udruženje, samo vaš servis? Vi plaćate članarinu za usluge i dobijate usluge od ovog tela i to je sve? Sramota!

Održana je Skupština (i bez vas) i usvojen je verbalni i finansijski izveštaj za 2011. godinu.

U ovom trenutku želim da objavim moju želju da se povučem sa mesta predsednika HOJ. Radiću dok se ne pronađe novi kandidat za ovo mesto. Mi, članovi Glavnog odbora, činimo truda, mislim sa puno boljim rezultatima, ali se osećamo napušteno u našim kampanjama. Tako ne možemo u budućnost.

Ovo je udruženje prijatelja i očekuje se bar sudoprinos u našim aktivnostima, ali to nije slučaj. Dakle, ako saradnja ne bude drastično poboljšana, ne verujem da će samo članovi Glavnog odbora uspeti da održe Udruženje, mi ćemo, sigurno, biti poslednji koji će ugaziti svetlo!

Za ponedeljak, 1. oktobra 2012. planiramo organizovati godišnji piknik, ako Udruženje bude još uvek postojalo. Piknik je planiran, kao i svake godine, u Ben Šemenu, šuma Gamzu. Ponovo želimo da iznajmimo zvučni sastav i osiguramo nastup umetnika. Za organizovati ovakav piknik potrebno je rano ujutro „uhvatiti“ i označiti mesto i tablama označiti put do mesta skupa i još puno toga. Ukratko, potrebni su volonteri koji će pomoći organizaciju skupa, nazovite nas: 050 3556841 i 050 3556842.

REČ UREDNIKA

Milan Fogel

Posle uvodne reči predsednika HOJ, ne ostaje mi mnogo izbora za temu ovog broja. U pitanju je opstanak HOJ-a. Ne samo zato što niste došli na Skupštinu, to smo se već navikli, nego i zbog teške finansijske situacije u kojoj se nalazi Udruženje. Do sada je samo 220 članova platilo članarinu za 2012. godinu. Trenutno opstajemo zahvaljujući donacijama, ali sve to zajedno nije dovoljno za naše redovne aktivnosti. Moramo redovno da plaćamo knjigovođu, kancelariju smo izgubili, ali zato plaćamo kontejner u kome je smeštena dokumentacija i biblioteka HOJ, štampanje Mosta košta, čega prvo da se odrekemo? Da li je članarina od 150 šekela godišnje velik trošak za porodični budžet? Teško je u to poverovati, mora da ipak postoje drugi razlozi koje mi ne znamo. Možda je u pitanju proces otuđenja, koji karakteriše savremeno društvo. Vezali smo se za kompjutere i zaboravili prijatelje, a često i porodicu.

Ekipa okupljena oko Moše Ben Šahara radi punom parom. Organizovali su nam susrete, predavanja, izlete, aktivnosti na koje se rado odazivamo, ali nam ne pada na pamet da platimo članarinu. Prva mera štednje biće obustavljanje slanja Mosta onima koji do sada nisu platili članarinu. Drugo, moraćemo striktno da izdvojimo beneficije za one koji redovno plaćaju članarinu, ostali će morati da plaćaju punu cenu.

I pored svega, želeli bismo da čujemo vaše mišljenje, predloge, savete, kako da prevaziđemo situaciju u kojoj smo se našli, kako vi vidite ovo šta se dešava sa nama. Pišite, objavićemo vaše viđenje rešenja problema: milan.fogel@gmail.com

SREĆNA 5773. GODINA

ZAJEDNO SMO JAČI I LEPŠI!

REDAKCIJA MOSTA

Bilten Udruženja useljenika iz bivše Jugoslavije u Izraelu

Godina 60
Broj 4 – juli/avgust 2012.

Broj strana: 40

HOJ POB 2705
61026 Tel Aviv
Telefoni: 0503 556 841
0503 556 842
E-mail: hitahdut@gmail.com

REDAKCIJA

Glavni urednik Milan Fogel
e-mail:
milan.fogel@gmail.com

Urednik hebrejske strane
Moše BenŠahar
bensha1@gmail.com

Članovi redakcije: Avraham Atijas,
Miriam Aviezer, Ivica Čerešnješ,
Višnja Kern i Dušan Mihalek

POZIV ČITAOCIMA

Sudeći po vašim pismima i telefonskim pozivima izgleda da ste uglavnom zadovoljni sadržajem Mosta?

Međutim, kao urednik, moram reći da saradnja nije obostrana. Mi se trudimo, a vi se oglašujete o pozive na saradnju. Možda, ipak, ima nešto što biste želeli da podelite sa čitaocima Mosta, neka vest, neko sećanje iz dalje ili bliže prošlosti.

Neko mi je rekao da mu je nezgodno da piše, jer je prilično zaboravio jezik iz bivše Jugoslavije. Nemojte to da vas brine, sve će biti napisano onako kako treba!

Pišite, šaljite nam interesantne fotografije, za vas će uvek biti prostora u Mostu!

Urednik

...Moj pokojni otac Cvi Josipović rođen je u Leskovcu 1909. godine. Ostao je bez oca i sa majkom je posle Prvog svetskog rata prešao u Beograd. U Beogradu je naučio stolarski zanat. U porodici su bila tri brata: Cvi, Aharon i David i tri sestre: Sara koja se 1934. udala za Icika Levija iz Sarajeva, Viktorija, koja se udala 1941. za Jekutiela Šarbitia iz Niša i Zlata. Januara 1941. otac se oženio sa Zlatom iz porodice Elhalal, koja se isto rodila u Leskovcu i 1918. sa porodicom je prešla u Beograd. Početkom Drugog svetskog rata otac je mobilisan u jugoslovensku vojsku i pao je u zarobljeništvo sa svojom jedinicom. On nije identifikovan kao Jevrejin i zatvoren je u Stalag 18B zajedno sa srpskim vojnicima. Za vreme zarobljeništva dobio je razglednicu od mame koja čestita rođenje njegovog sina Šabtaja 24. 10. 1941. Na kraju rata otac se vratio u Beograd, ali nikog od porodice nije našao. Imam oglas iz posleratnih novina, bez datuma, u delu gde se traže rođaci, sa sledećim tekstom: "Ja, dr Vida Stefanović, iz Čačka, tražim Šabtaj Josipovića, koji je rođen 24. 10. 1941. sina Cvija I Zlate, rođena Elhalal, dete je živelo sa majkom kod ujaka u Bulevaru revolucije, Beograd. Pre nego što su je 1941. odveli Nemci, majka je predala dete nepoznatoj ženi a posle je bilo nemoguće da se nađe. Moli se svako ko zna neke detalje o Šabtaju da obavesti njegovu tetku dr Vidu Stefanović iz Čačka, ulica Cara Lazara 1". Ukoliko neko raspolaže dodatnim informacijama o mojoj porodici bilo bi mi drago da ih dobijem. Da li na ovom svetu postoji moj brat, sa istim imenom – Šabtaj i jedno ne zna za postojanje drugog? Eventualne informacije možete proslediti i Šabtaj Foleg – Josipović, tel 04 9989520 mobilni tel 0524586644

...Želeo bih da saznam nešto o Albertu Albahariju, napisaću Vam par podataka iz našeg detinjstva. Albert se doselio u našu ulicu, Oračka ulicu (između Bežanijske i Cetinjske) 50-tih godina (20. veka) i bio za nas simpatičan uzdržani došljak lepe grgurave kose. Stanovao je u kuci br. 10 ili 12, a ja sa bratom i roditeljima u br. 13. Družio se s nama oko 1-2 godine igrajući se rata po ruševinama kojih je bilo svuda unaokolo, a posebno sa mnom jer smo bili vršnjaci, a i sličnog temperamenta (rođen sam 1938 g.) . Jednog dana, a imali smo oko 13-14 godina, rekao mi je da će da otputuje u Izrael. Dao mi je jednu svoju fotografiju i rekao da bi voleo da se dopisujemo. Tako je i bilo. Dobio sam nekoliko pisama od nega pa sam zapamtio mesto odakle je pisao: "Mossad Jakir Kibbutz". Na ta njegova pisma sam uvek odgovorio. Posle oko godinu dana ta naša korespondencija se prekinula, što nije ni čudno za nas tako mlade. U poslednje vreme, a posebno u vreme ovog našeg novog rata, često sam mislio na Alberta, želeći da saznam da je dobro, bar kao ja, koji se nisam morao seliti i tražiti novu domovinu. Evo, molba je ta. Ako saznate nešto o Albertu Albahariju - molim Vas javite mi. Srdačan pozdrav, Dejan Ignjatić, dipl.ing el. Sadašnja adresa: Dobrovoljačka 9, Zemun, Srbija, tel. **38111 2190 572

OBAVEŠTENJE ZA ČLANOVE HOJ-a POVRAĆAJ IMOVINE U SRBIJI

AGENCIJA ZA RESTITUCIJU
OBJAVLJUJE:

JAVNO OBAVEŠTENJE U VEZI PODNOŠENJA
ZAHTEVA ZA VRAĆANJE ODUZETE IMOVINE,
ODNOSNO OBEŠTEĆENJE na srpskom i
hebrejskom jeziku.

Zainteresovani mogu preko e mail – elektronske
pošte, da dobiju ceo tekst, koji, između ostalog,
obuhvata spisak svih mesta u Srbiji gde mogu da
se podnesu zahtevi, zatim, odgovori na neka
pitanja, na primer: Ko ima pravo na vraćanje
oduzete imovine odnosno obeštećenje. U kom
roku se predaje zahtev. Kako se podnosi zahtev
za vraćanje oduzete imovine i drugo.

Zainteresovani mogu da se jave na e mail:
milan.fogel@gmail.com ili bensha1@gmail.com

SVI U VOJSKU

**Oštra protivljenja primeni Zakona Tal
kojim je predviđena ova obaveza**

Iz domaće štampe

Zamenik predsednika vlade Bugi Jalon, bivši
načelnik general štaba, tvrdi da je zakon za
haredime (vernike) neprimenljiv. „Možda bi trebalo
postepeno sprovesti zakon, kako bi se sačuvalo
jedinstvo naroda“, smatra Bugi.

Veliki pritisci – koaliciona, verska partija Šas zna
šta neće, ali nije sigurna da zna šta hoće, „zalupili
su nam vrata u lice“, kaže jedan zvaničnik Šasa .

Civilno služenje, nije vojno služenje, većina se
slaže da svi moraju da služe vojsku. Prvi put,
posle 64 godine nezavisnosti, ozbiljno se razmatra
mogućnost da i Arapi moraju da služe vojsku,
odnosno, to je predviđeno kao zakonska obaveza.
Pritisak je velik i u tom delu, nepoverenje,
predlaže se da Arapi služe samo civilni vojni rok.

Civili smatraju da se primenom zakona Tal
postiže potpuna ravnopravnost svih građana
Izraela.

OLE HADAŠ

Članovi Udruženja HOJ – Hitahduta, žele brzu i
uspešnu absorbciju **Radomiru Pašiću**. Dobro
došao!

VEST KOJU SMO PROPUSTILI DA
OBJAVIMO

DAN REISINGER U POMPIDOU CENTRU U PARIZU

Kurator Odeljenja za Arhitekturu i Dizajn,
Aurelien Lemonier, izabrao je 35 originalnih
Reisingerovih supergrafika za stalnu kolekciju
Pompidu Centra u Parizu.

Osam radova je odmah prikazano u galeriji
posvećenoj „Boja u Arhitekturi“. Ostali su
prethodno restaurirani i već bi trebalo da se
nalaze u stalnoj postavci.

Bogata aktivnost eminentnog umetnika
nastavljena je u Holonu, Bet Meirov galeriji, a
60 Reisingerovih postera bilo je raspoređeno na
Bulevaru Dov Hos.

Reisinger je donirao ediciju “Svitaka vatre” –
Scrolls of Fire, printova sa tekstovima muzeju u
Lendavi, Slovenija. Originalni "Svici vatre" je
zbirka 52 +1 slika (Dan Reisinger) i tekstovima
(od pesnika Abba Kovner), 52 poglavlja
posvećena progonu i hrabrosti jevrejskog naroda
tokom istorije. Muzej u Lendavi je, u stvari,
renovirana sinagoga, jedna od dve preostale
posle nacističke okupacije Slovenije u Drugom
svetskom ratu, a adaptirana je u muzej posvećen
jevrejskom nasleđu i istoriji jevrejskog naroda.

TRAŽI SE...

"Tražim nekog iz porodice Rifke Montiljo i Moritz
(Moshe) Pinto-a koji su bili iz Travnika, Bosne, te
življeli u Tuzli prije Drugog Svjetskog rata. Imali
su četvero djece, od kojih su troje, Neda, Haim i
Erna, emigrirali u Ameriku, a njihova kćer Laura
je poginula u Holokaustu zajedno s roditeljima.
Ako je neko u vezi s ovom porodicom ili je
poznavao ovu porodicu, molim vas kontaktirajte
sljedeću osobu: Marija Stojanovska Rupčić
email: rupcic@familytree.hu, tel. +36 1 4537020
begin_of_the_skype_highlighting FREE +36 1
4537020 end_of_the_skype_highlighting, ili
pišite na adresu: Becsí ut 83, 1036 Budapest,
Hungary."

NA OBELEŽAVANJU GODIŠNJICE SOCIJALNE POBUNE OBNOVLJENI SOCIJALNI PROTESTI MOŠE SILMAN SE ZAPALIO U ZNAK PROTESTA

Jerusalem Post, 14. juli 2012. i drugi domaći izvori

Izrael se nalazi u veoma teškom trenutku: Mora se doneti odluka da li da se napadnu iranska nuklearna postrojenja. Istovremeno su obnovljeni socijalni protesti, a socijalni aktivisti tvrde da se vlada ne interesuje mnogo za socijalne probleme i sve veće raslojavanje u društvu. Jaz između siromašnih i bogatih je sve veći. „Izrael je bogata zemlja, ima dosta novca, ali on nije pošteno raspoređen“, kaže jedan aktivista iz srednje klase, koji sebe smatra žrtvom vladine politike.

Na putu kojim se kretalo oko 10,000 protestanata u znak protesta se zapalio Moše Silman, star 46 godina. Pre nego što se zapalio, Silman je podelio kopije pisma u kojem optužuje premijera Benjamina Netanjahua i ministra finansija Juvala Steinitza zbog njegovih velikih ekonomskih teškoća. Silman je u teškom stanju prebačen u Medicinski centar Ihilov, gde je nakon nekoliko dana podlegao ranama od opekotina.

Bivša članica Hitahduta sa transparentom: „Možete uzeti naše živote ali nikad nećete uzeti našu slobodu“

I ove godine protestanti su oterali neke političare koji su želeli da im se pridruže sa obrazloženjem da je ovo socijalni, a ne politički protest.

Ipak, krećući se ulicom Kaplan prema vladinim kancelarijama, tražili su ostavke čelnih ljudi u vladi. Moramo još reći da su ove godine protestanti imali manju podršku građana

ONI KOJI NAJVIŠE DOBIJAJU OD DRŽAVE NJENI SU NAJVEĆI NEPRIJATELJI ORTODOKSNI JEVI OSKRNAVILI MEMORIJALNI CENTAR

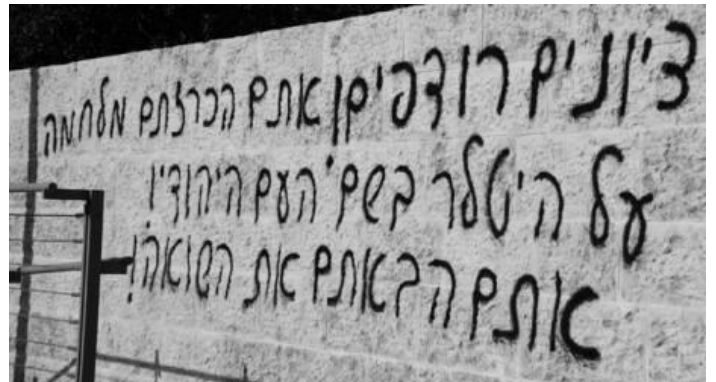
Sajt Yad Vašema i domaća štampa

Nijedan civilizovan čovek ne može prihvatiti objašnjenje nekih ortodoksnih jevrejskih struktura da ne priznaju državu Izrael dok ne dođe Mesija. Uostalom, kada dođe, onda Mesiji sigurno neće biti potrebno njihovo priznanje.

Šalu na stranu, posle ovog šokantnog događaja, kada su tri ortodokсна Jevrejina napisali grafite mržnje na zidovima Jad Vašema, predsednik Jad Vašema, Avner Šalev, je rekao da su ovim činom prešli „crvenu liniju“. Policija je brzo reagovala i uhvatila počinioca. koji su bez trunke kajanja priznali da je to njihovo (ne)delo.

Na Jad Vašemu je 11. juna osvanulo 12 grafita, među kojima su bili slogani: "Hitleru, hvala ti za Holokaust", "Jevreji, probudite se, zli cionistički režim ne da nas ne štiti, već nas dovodi u opasnost" i "Da Hitler nije postojao, cionisti bi ga izmislili".

Ispisano je između ostalog i: "Cionističko rukovodstvo je želelo Holokaust i da Hitler nije postojao, cionisti bi ga izmislili", "Rat cionističkog režima nije rat jevrejskog naroda".

„Cionisti „love“! Vi ste objavili rat Hitleru u ime jevrejskog naroda. Vi ste doneli Šoa!“

Ovo nije čin anticionista, ovo je čin anti-jevrejskog naroda i tome se jednom mora stati na put. Posebno je zabrinjavajuće što su grafiti ispisani na memorijalnim zidovima, kojima se na najgrublji način vređaju žrtve, a i preživeli. Jad Vašem je institucija koja, pored ostalog, edukuje mlade naraštaje o toleranciji, verskoj i svetovnoj, podizanju novih mostova među narodima širom sveta i ničim nije zaslužila ovakav odnos.

HRVATSKI PREDSEDNIK OSUDIO IZJAVE ŠEFA NADBISKUPSKOG ARHIVA

U odgovoru na pismo Alena Budaja, direktora „Margelovog instituta“ Predsednik Hrvatske Ivo Josipović izrazio je zabrinutost zbog negiranja ustaških zločina u Jasenovcu i istakao da je taj logor simbol zla koje niko u civilizovanom svetu ne bi smeo da ignoriše i negira. Josipović je reagovao na izjave Stjepana Razuma, šefa Nadbiskupskog arhiva, sastavnog dela Hrvatskog državnog arhiva, u intervjuu Hrvatskom listu od 9. avgusta o nepostojanju dokaza o masovnim ustaškim zločinima u Jasenovcu. Efraim Zurof, direktor Simon Vizental centra u Jerusalimu, traži da Razum podnese ostavku na mesto upravnika arhiva

Hrvatski predsednik je u saopštenju izrazio zabrinutost i zbog činjenice da takve izjave iznosi osoba koja je na takvoj poziciji.

"Kao predsednik i kao građanin ove zemlje, Josipović je više puta jasno isticao da je takozvana Nezavisna Država Hrvatska bila zločinačka, i na ideji genocida zasnovana, politička tvorevina, koja je imala podršku okupacionih sila, te je i nastala u najvećoj meri kao njihov proizvod", ističe se u saopštenju koje je objavljeno na internet stranicama predsednika Hrvatske.

Predsednik Hrvatske dr Ivo Josipović

Karakter ustaškog pokreta bio je zločinački, navodi dalje Josipović, pa je on, zajedno s njegovim saveznicima, fašistima i nacistima, odgovoran za stvaranje i održavanje koncentracionih logora od

kojih je najveći i po broju žrtava najgori bio Jasenovac.

"U Jasenovcu se zaista dogodio Holokaust nad Jevrejima, genocid nad Srbima i Romima, te stravični zločini prema Hrvatima, neistomišljenicima režima, pripadnicima anti-fašističkog i komunističkog pokreta, simpatizerima Narodnooslobodilačkog pokreta i mnogim slobodoljubivim građanima koji su se odupirali ustaško-fašističkom režimu", istakao je Josipović.

U saopštenju se ističe i da je Jasenovac simbol zla koje niko u civilizovanom svetu, pa ni u Hrvatskoj, ne bi smeo da negira ili ignoriše.

Podseća se i da predsednik, zajedno s predstavnicima najviših institucija u Hrvatskoj, svake godine odaje počast žrtvama Jasenovca i drugim žrtvama ustaškog režima, te da je on u više javnih nastupa govorio o zlu koje je naneo ekstremni nacionalizam.

"Predsednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, zajedno s ostalim institucijama Republike Hrvatske, odlučno se suprotstavlja svakom iskazivanju neoustaštva, negiranju genocida i holokausta, kao i negiranju zločinačkog karaktera ustaške NDH", navodi se u saopštenju iz Josipovićevog kabineta.

IZLOŽBA U ISTORIJSKOM ARHIVU ZRENJANINA I SEĆANJE NA DEPORTACIJU JEVREJA IZ ZRENJANINA 18. AVGUSTA 1941. GODINE

Zrenjanin on Line

PRAVEDNICI SRBIJE

SVEDOČANSTVO O HOLOKAUSTU

Izložba je privukla pažnju mnogobrojnih posetilaca, što je, moramo priznati, retkost za ovu vrstu istorijskog podsećanja. Iako velika vrućina – avgust mesec, izložba je od 16. do 30. avgusta 2012. godine svakodnevno privlačila velik broj građana Zrenjanina, a i posetilaca iz drugih mesta. Izložbu su pomogli Ing Josef Žamboki iz Izraela i Savez jevrejskih opština Srbije, a glavni organizator je bila Ljiljana Popov, predsednik Jevrejske opštine Zrenjanin.

U znak sećanja na veliko stradanje Jevreja u Drugom svetskom ratu i uoči godišnjice njihove deportacije iz Zrenjanina 18. avgusta 1941, u četvrtak, 16. avgusta, na zrenjaninskom pešačkom mostu održana je komemorativna

svečanost sa hebrejskom molitvom za mrtve, nakon čega je, s najdubljim pijetetom, u reku spuštено cveće. U ime Saveza jevrejskih opština Srbije vence su u vodu spustili Aleksandar Nećak i Danijela Danon, u ime Jevrejske opštine Zrenjanin Ljiljana Popov, a u ime Grada Zrenjanina Dubravka Bengin Bulovan i Milan Mrkšić. Cveće su položili i predstavnici jevrejskih opština iz drugih gradova Srbije.

Tim povodom, u izložbenom salonu zrenjaninskog Istorijskog arhiva otvorena je i izložba „Pravednici Srbije – o dobrim ljudima“, čiji je autor Nenad Fogel, predsednik Jevrejske opštine Zemun. Na svečanom otvaranju, govoreći o žrtvama Holokausta, Aleksandar Nećak, počasni predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije, ukazao je da se nacistički plan o potpunom uništenju jevrejskog naroda ipak nije ostvario i zato što su postojali neki obični, dobri ljudi. - O tome svedoči i ova izložba. Ako želimo da se zločini počinjeni u Holokaustu više nikad ne ponove, nije dovoljno samo sećanje preživelih. Potrebno je i svedočanstvo o tome šta se dogodilo, a ova izložba je takvo svedočanstvo – rekao je Nećak.

Preživeli žrtve Holokausta i okupljene goste na izložbi koji su iz cele Srbije i iz Mađarske došli da odaju počast stradalima, u ime Istorijskog arhiva Zrenjanina pozdravila je Nada Boroš. **Lj. B.**

FILM „NA PUTU“ U HAIFI

U organizaciji aktivista HOJ-a biće prikazan film „Na putu“, Jasmile Žbanić. Film nam donosi priču o Luni i Amaru, mladom paru koji uživa u ljubavi, slobodi i životu i izgleda kao da ništa ne može da ih razdvoji, ni Amarovi problemi sa alkoholom, ni bolna rana koja im onemogućuje da imaju decu. Sve će se to promeniti, kad Amar dobije posao u

domu kulture kojim upravljaju muslimanski ekstremisti. Iako sa kontraverznim kritikama, film vredi videti.

Ispovest spašenih

SEĆANJE VARA

Piše Nenad Fogel, šef projekta o pravednicima Srbije

Nije u pitanju senilnost, u pitanju su događaji od pre sedamdeset godina, o kojima je u našim glavama formirana određena slika. Naša priča bavi se događajima o kojima su svedočili odrasli ljudi koji su za vreme Drugog svetskog rata bili deca. Pojedinačna sećanja ne menjaju globalnu sliku, niti mogu da menjaju istoriju, ali često mogu da povrede osećanja pojedinaca, naročito ako ne odgovaraju činjenicama. U ovom slučaju povređena su osećanja onih o kojima je data izjava, ali i onih koji su svedočili.

Dakle, idemo redom. Amanda i Aca bili su deca, kada je porodica Danon, 1942. godine, bežeći pred fašistima, stigla u Trstenik. U Trsteniku ih je sačekao Milutin Stefanović – Cane, profesor matematike, bivši direktor Građanske škole u Kragujevcu, koji je dobio otkaz kada su okupatori ušli u Kragujevac. Amanda i Aca su se sećali da ih je u svojoj kancelariji primio gradonačelnik Trstenika, Milutin Stefanović – Cane, koji im je obezbedio lažna dokumenta i kasnije im sve vreme rata pomagao da ih fašisti ne otkriju. Tako su dali svedočenje u Jad Vašemu i predložili Caneta za medalju pravednika. U Jad Vašemu nisu proveravali ko je bio gradonačelnik Trstenika u to vreme, pretpostavilo se da je kao gradonačelnik sigurno saradivao sa okupatorima i predlog je odbijen. Međutim, priča ima dva nastavka. Prvo, Cane nikada nije bio gradonačelnik Trstenika. Istina je da je Cane u Trsteniku imao dobrog druga, gradonačelnika Miloša Malićanina – Mišu, kod koga je odveo porodicu Danon, koji im je dao lažna dokumenta na ime Janković. No, deca su zapamtila da je gradonačelnik bio Milutin Stefanović - Cane. Samo da kažemo, što i nije toliko bitno za priču o sećanju koje može da prevari, da je gradonačelnik Miloš Malićanin – Miša, nekoliko meseci kasnije streljan, jer je saradivao sa pokretom otpora. Kod njega su se krili poznati revolucionari, Milovan Đilas, Dobrica Ćosić i mnogi drugi. Kada je Miša streljan, Cane Stefanović je bio jedini čovek u Trsteniku, koji je znao da se iza prezimena Janković krije jevrejska porodica Danon. Porodica Danon je u relativnoj sigurnosti u Trsteniku dočekala kraj rata.

No, vratimo se na priču o sećanju koje vara. Amanda i Aca, nezadovoljni odlukom Komisije Jad Vašema, prvo su se žalili odgovarajućoj instituciji Jad Vašema i ponovo je odbijen njihov predlog za dodelu medalje pravednika Milutinu Stefanoviću.

Milutin Stefanović – Pravednik bez medalje

Moramo reći da u to vreme ni Amanda ni Aca još uvek nisu znali da Milutin nije bio gradonačelnik Trstenika. Pošto su ponovo odbijeni obratili su se Mevaker Hamedina (Državni kontrolor) sa žalbom na odluku Jad Vašema. Tako smo ponovo došli u jednu paradoksalnu situaciju. Naime, pošto su Amanda i Aca predložili dvoje ljudi za medalju pravednika, jer pre nego što su stigli u Trstenik, utočište im je pružio Ranđel Stojanović iz Leskovca, koji im je u odlučnom trenutku spasao život, i bio priznat za pravednika, Mevaker Hamedina je odgovorio da za spašavanje jedne porodice ne mogu da se priznaju dva pravednika i da je Jad Vašem pravilno doneo odluku. Međutim, Mevaker Hamedina očigledno nije raspolagao sa relevantnim podacima - za spašavanje jedne jevrejske porodice ima slučajeva gde je različitim porodicama, odnosno pojedincima, dodeljeno i sedam medalja pravednika, za razliku od ovog slučaja gde je dat predlog za priznavanje dva pravednika.

U međuvremenu, dok je prikupljan materijal za knjigu o Pravednicima Srbije, došlo se do tačnih podataka o ulozi Milutina Stefanovića za vreme

Drugog svetskog rata, koji je prezentovan Amandi i Aci. To je priča koju ste upravo pročitali.

Amanda i Aca nisu odustali od zahteva da se Milutin Stefanović prizna za pravednika. Ponovo su pokrenuli postupak i očekuje se revizija odluke, kojom bi ovo značajno priznanje stiglo u prave ruke.

SRPSKI KANADSKI HOR U SVETOJ ZEMLJI

Piše Dušan Mihalek

Koncertom iz ciklusa "Ervin Schlesinger" u rezidencijalnom kvartu Tel-Aviva Savijonu, 7. jula završena je turneja hora kanadske eparhije SPC "Kir Stefan Srbin" iz Toronta u Izraelu. Koncerti su održani i u pravoslavnoj crkvi Blagovesti (Marijin izvor) u Nazaretu, i u ruskoj crkvi "Aleksandar Nevski" u Jerusalimu, a hor je pevao i na liturgijama u svetosavskoj crkvi Svetoga Georgija u Akri (Ako) i u pomenutoj jerusalimskoj crkvi.

"Kir Stefan Srbin" je jedan od najboljih i najagilnijih horova srpske dijaspore. Njegovi članovi su amateri, zaljubljenici u srpsku duhovnu muziku, koji putuju mnogo milja da bi prisustvovali nedeljnim liturgijama i redovnim probama. Tokom godina rada sa Jasminom Vučurović, stekli su veliko iskustvo, oplemenili svoje glasove i obrazovali kompaktni horski kolektiv divnih glasovnih boja i velikih interpretativnih mogućnosti. Nakon višegodišnje prakse, brušenja i cizeliranja liturgijskog repertoara, ovaj hor uspeva da ostvari interpretacije bolje i upečatljivije od profesionalnih ansambala.

Posebno je bio značajan i dirljiv koncert u Nazaretu, u crkvu na izvoru kraj kojeg je, po Jakovljevom protojevanđelju, Arhanđel Gavriilo doneo Devici Mariji blagu vest. Od kako postoji ovaj hram, ovo je bio ne samo prvi koncert srpskog hora, nego i uopšte prvi koncert na kojem se u Nazaretu čulo harmonsko horsko višeglasno pjenije.

Na programu je bila široka lepeza duhovne vokalne muzike – od dela Mokranjca i drugih srpskih i ruskih kompozitora, do drevne melodije Isaije Srbina i narodnog pojanja.

Na koncertu u Jerusalimu prisustvovala je bivša ambasadorica Srbije u Izraelu Dr Krinka Vidaković Petrov, a u Savijonu članovi diplomatskog hora, predstavnici Kneseta i istaknuti javni, politički i poslovni radnici, kao i članovi Udruženja useljenika iz eks-Jugoslavije. Hor je pozdravio i ambasador Srbije u Izraelu Zoran Basaraba.

Prilikom prijema kod jerusalimskog patrijarha Teofilosa, na njegovu izričitu želju, otpevana je i divna kompozicija-molitva "Tjelo Hristovo" Miodraga Govedarice. Prilikom prijema kod jerusalimskog patrijarha Teofilosa, na njegovu izričitu želju, otpevana je i divna kompozicija-molitva "Tjelo Hristovo" Miodraga Govedarice.

Turneja je bila i hodočašće hora, članova porodica i prijatelja, uz duhovnu potporu oca Vasilija Tomića.

AĆIF - EFENDIJA U DRAŽINOM ZAGRLJAJU

Postavljena spomen-ploča u čast Aćif-efendije, zloglasnog nacističkog komandanta, koji je 1945. osuđen i streljan zbog monstruoznih zločina i ubistva najmanje 7.000 Srba (četnika i partizana) i ljudi drugih nacionalnosti „Ako može da se rehabilituje Draža, zašto vam smeta rehabilitacija Aćif – efendije?“

Piše: Jugoslav S. Simović i drugi

Na Bedemu u Novom Pazaru (Sandžak) uoči posljednjih izbora stajala je parola: Evropski Novi Pazar - Rasim Ljajić. Sada će, prema najavama štampe, jedna banka uložiti čak 10 miliona dinara u rekonstrukciju i restauraciju cijelog Bedema. To je svakako lijepa vijest, a naročito za neupućene i one koji ne znaju čemu je sve služio i čemu danas služi taj Bedem.

Pored Bedema se vide male stepenice koje vode do dva prazna postamenta od bijelog mermera. Nekada su tu stajale biste dvojice pravih antifašista i boraca za slobodu, Simeuna Karamarkovića i Derviša - Deda Šehovića koji su poginuli za zajedničku slobodu. Lažni antifašisti zajedno sa pristalicama fašizma uklonili su njihove biste jer su im očigledno mnogo smetale.

Antifašisti su uklonjeni: Simeun i Derviš – da li je oslobođeno mesto za Dražu i Aćif-efendiju?

Partizanskog borca Simeuna Karamarkovića su uhvatili četnici Draže Mihailovića, predali ga Nedićevcima koji su ga prvo mučili u zatvoru a kada iz njega nijesu ništa izvukli, sproveli su ga u logor na Banjicu gde je strijeljan 1942.

Partizanski borac Derviš - Dedo Šehović poginuo je 1943. u borbi sa Njemcima i albanskom žandarmerijom Aćif-efendije.

Lokalna vlast u Novom Pazaru još je prije godinu dana obećala da će pronaći i vratiti biste tamo gde su bile i gde im je mesto. Ima li šta jeftinije na domaćim političkim berzama od obećanja?

Najpre su pod okriljem mraka skidane i uklanjane biste antifašista. Potom je Skupština Srbije jedan kolaboracionistički (Ravnogorski) pokret proglasila za „drugi“ antifašistički pokret, što je pristalicama toga „pokreta“ bio mig da se ruši i satanizuje sve što podsjeća na onaj prvi, jedini, pravi i u svijetu priznati antifašistički pokret.

U akciju stupa i Crkva, neke od osuđenih kolaboracionista proglašava svecima a svima drži parastose, nosioci vlasti pridonose tamjan i pridržavaju kandila. Podiže se spomenik četničkom koljaču Kalaitoviću i šalje otvorena poruka antifašistima i posebno Bošnjacima u Sandžaku.

Posebni parastosi ratnom zločincu, vođi Ravnogorskog pokreta Draži Mihailoviću u svim crkvama prst su u oko svim antifašistima i ponovno ubijanje žrtava zločina za koje je odgovoran taj pokret. Šlag na tortu dodaće neke efendije sa spomen-pločom ratnom zločincu Aćif-efendiji u Novom Pazaru.

Ako gospodo i efendije ne umijete ili nećete drugačije, izljubite se, pa bez imalo srama, ova dva postamenta prvo podignite na vrh Bedema, pa na njih postavite biste Draže i Aćifa i možete besplatno i odmah sami sebi i njima održati i opijelo i dženazu, ispišite se i vi iz civilizacije, u njoj za njih nema mjesta, jer su oni na članstvo u istoj svojevrijemno podnijeli neopozive ostavke.

SUBNOR o Aćif efendiji i "Ravnoj gori" Rehabilitacija izdajnika Srbije

Bivša samozvana demokratska vlast ostavila je Srbiji teško breme koje je vešto skrivala obećavajući narodu nemoguće... Teško bi bilo nabrojiti sva "dobra" učinjena Srbiji. Zadržaćemo pažnju samo na jednom, za njih sporednom "dobru". U pitanju je rehabilitacija fašističke prošlosti u Srbiji 1941-1945.g. Rehabilitovan je zvanično svako, (samo da je Srbin) od izvršioca do organizatora i idejnog nosioca kvislinštva i kolaboracije. To je dug potomcima i poštovaocima srpske fašističke kolaboracije koji su bili udarna "demokratska progresivna snaga"

oktobarskih promena 2000. godine. Prisustvujemo besomučnoj aktivnosti nosilaca politike bivše vlasti za rehabilitaciju generala Mihailovića, a tv serija "Ravna Gora" Tijanićev i Bajićev naum treba da bude šlag na ukupni učinak u rehabilitovanju srpskog kvislinštva i kolaboracije i njenog zajedničkog dela sa fašističkim okupatorima.

Da se ipak zadržimo na Raškoj oblasti (Sandžaku) koja je od zadnje islamizacije u XIX veku i prodora Austrougarske u te krajeve postala trusno područje vezano za noviju srpsku istoriju. Svešteniku iz Pljevalja, koji je između ostalih, zaklao samo šest (6) žena u toku rata 1941-1945, podignut je spomenik a Crkva ga je uvrstila u red velikomučenika.

Za čišćenje teritorije od nesrba i anacionalnih Srba brojni četnički komandanti su dobili spomenike i nacionalna priznanja, mada neki imaju i visoka Hitlerova odlikovanja. Četničkom komandantu korpusa Vuku Kalaitoviću, iz tog kraja, koji svog Vrhovnog komandanta "izveštava da su žene cvrčale i vrištale" dok je obavljao patriotski zadatak, otkriven je spomenik. A episkop Filaret osveštava taj spomenik i drži govor o zaslugama dičnog Srbina. Srpski ratni zločinci su rehabilitovani ili su u postupku rehabilitacije. U isto vreme nesrbi rehabilituju svoje zaslužne ratne zločince a zasluga jednih i drugih je što su ubijali i svoj i tuđ narod i sarađivali sa fašističkim okupatorom razarajući i ponižavajući Srbiju. Okupator je znao da ostvari princip vladanja "zavadi pa vladaj". Bivša samozvana demokratska vlast je napravila samo razliku između zločina po nacionalnoj pripadnosti, tvrdeći da jedan jeste a drugi nije zločin i zločinac.

Nova vlast u interesu Srbije, građana i naroda Srbije, treba što pre da preseče ovaj košmar i zaustavi divljanje nacišovinističkih snaga kojima je interes dalje razaranje jedinstva građana Srbije - što je danas najpotrebnije. Nužno je zaustaviti rehabilitaciju zločina i zločinaca i dalje prljanje časne antifašističke borbe Srbije. Inače, imaćemo nove sukobe Aćif efendija sa bradonjama jer se njihove zasluge danas mere po tome koliko je ko više zla učinio pripadnicima druge vere i nepokorenom narodu. I jedni i drugi su činili teške ratne zločine i izdali Srbiju.

DONACIJE

- 100\$ za Most - **Julije Kemenny**, Frankfurt

Ispravka iz prošlog broja: 300 NIS za HOJ, **Albert Kabiljo**, povodom smrti roditelja Helene i Jakoba Kabilja iz Natanije

ANTI SEMITIZAM ZAŠTO JEVIJEJI?

Priredio Milan Fogel na osnovu seminara Raphael Shore i ličnih opservacija

Predrasude, tako nam se čini, deo su svakodnevnog života. U pesmi nazvanoj Nedelja nacionalnog bratstva, Tom Lehrer peva:

Oh, protestanti mrze katolike,
i katolici mrze protestante,
i Hindusi mrze muslimane,
i svi mrze Jevreje.

U ovoj pesmi Lehrer izražava istinu, u smislu da je mržnja prema Jevrejima „uobičajena“ pojava. To se proteže od Krstaša, španske inkvizicije, krvavih optužbi, pogroma, bezbroj proterivanja i sistematsko ubistvo 6 miliona Jevreja za vreme Drugog svetskog rata. Pitanje je: Zašto?

Kada proučavamo bilo koju teoriju, važno je napraviti razliku između "Uzroka" i "Izgovora". Kad jedna stvar izaziva drugu, ukoliko se ukloni uzrok, efekat bi trebalo da nestane. Ako je, s druge strane, jedna stvar izgovor za drugu, onda čak i nakon oduzimanja izgovora, efekat će ostati isti. Dete koje hronično kasni u školu može da kaže u svoju odbranu, "Ali ja nemam sat. Kako očekujete da budem u školi na vreme, ako nemam sat?" Ako bi mu roditelji kupili sat a on bi i dalje kasnio u školu, onda je jasno da je nedostatak sata bio samo izgovor za njegovo kašnjenje, a ne njegov uzrok.

Što se tiče antisemitizma, ako uspemo u identifikovanju razloga za anti-semitizam, onda eliminišući razlog možemo da stavimo tačku na mržnju Jevreja. Međutim, ako eliminišemo razlog a mržnja ostaje, onda znamo da je ono što smo mislili da je uzrok zapravo izgovor.

Istoričari i sociolozi su sa brojnim teorijama pokušali da objasne anti-semitizam.

- Ekonomski: Jevreje mrze jer imaju previše bogatstva i moć.
- Odabrani narod: Jevreje mrze zato što drsko tvrde da su izabrani narod.
- Žrtveni jarac: Jevreji su pogodna grupa za izdvojiti i okriviti za sve nedaće.
- Bogoubica: Jevreje mrze zato što su ubili Isusa.
- Strano lice: Jevreje mrze zato što su različiti od ostatka društva.
- Rasna teorija: Jevreje mrze zato što su niža rasa.

Razmotrimo ovih šest često datih razloga i utvrdimo da li su oni zaista uzroci ili izgovori.

Ekonomska teorija anti-semitizma tvrdi da jevrejsko bogatstvo i moć izaziva zavist drugih grupa, a to zauzvrat dovodi do velikog nezadovoljstva. Ova teorija se pojavila u različitim oblicima tokom istorije. Jedan od načina za populizovanje ove tvrdnje su Protokoli sionskih mudraca, zbirka zapisnika izmišljenih "tajnih sastanaka" u kojoj jevrejski lideri kuju zaveru kako da zavladaju svetom. Protokoli su žestoko antisemitska knjiga, stvorena od strane ruskih tajnih policija. Ova fikcija je pružila odličan izgovor za progon i kampanje protiv Jevreja, pod uticajem mase koja veruje u mit da Jevreji kontrolišu vlade. To je druga najrasprostranjenija objavljena knjiga u istoriji.

Prvo, posmatrajući univerzalne stavove prema bogatima. Mi ne vidimo nikakav istorijski trajni progon protiv bogatih koji nisu Jevreji. Dakle, ako mrzitelji odluče da izdvoje bogate Jevreje i ignorišu bogate ne-Jevreje, ekonomija se ne može smatrati kao razlog za mržnju.

Drugo, ako se ukloni element bogatstva i moći od Jevreja, da li će antisemitizam da nestane? Jevreji koji su živeli u izdvojenim naseljima (geto) Poljske i Rusije tokom 17.-20. veka bili su siromašni i nemoćni, potpuno bez ikakvog uticaja. Ipak, često su proganjani i podvrgnuti neopisivim mukama. U mnogim prilikama čitava sela su opljačkana i njihovi jevrejski stanovnici hladnokrvno masakrirani. Pod tim okolnostima, jasno je da anti-semitizam ne pravi razliku između bogatih i siromašnih, između jakih i slabih, između moćnih i nemoćnih.

Kada su nacisti likvidirali Varšavski geto, tamo nije bilo jevrejskih preduzeća koje je trebalo da unište. U stvari, osiromašeni Jevreji su živeli u užasnim uslovima. Jevreji u getu ne mogu se smatrati "bogatima" po bilo kojim standardima, a ipak su nacisti smatrali da moraju da budu eliminisani. Jadne Jevreje su uvek podjednako mrzeli kao i bogate Jevreja. Novac i njegova moć stoga ne mogu da budu uzrok anti-semitizma.

Teorija o Izabranom narodu kao povod za antisemitizam.

Poimanje o „izabranom“ jevrejskom narodu je nesumnjivo rasprostranjeno. Pre nekoliko godina, na Univerzitetu u Kaliforniji sprovedli su istraživanje o anti-semitizmu. Ne-jevrejskim Amerikancima su predstavljene 18 nepovoljnih izjava o Jevrejima, i pitani su da li oni veruju bilo kojoj od njih. Do sada najviše rasprostranjeno verovanje među ispitanicima (59%) bilo je da "Jevreji smatraju da su od Boga izabrani narod". Hajde da testiramo da li je ovo uverenje zaista legitiman razlog za anti-

semitizam ili da li je to samo još jedan izgovor. Ako je tvrdnja da su Jevreji izabrani narod, u stvari, uzrok antisemitizma, a zatim mržnje Jevreja, da li treba da mržnja nestane kada Jevreji odustanu od tvrdnje da su izabrani?

Krajem 19. veka, Jevreji koji su živeli u Nemačkoj i Austriji kolektivno su odbili svoju „izabranost“ i bili su asimilovani od strane njihovog domaćina. U stvari, oni su verovali da su ne-Jevreji, među kojima su živeli, pravi izabrani narod. "Berlin je naš Jerusalim!" Oni su glasno proklamovali novu domovinu. Da li je antisemitizam nestao? Mi svi znamo tragičan odgovor na to pitanje. Jevreji u Nemačkoj i Austriji doživeli su najveće izlivanje antisemitske mržnje u istoriji.

A šta ćemo sa Hrišćanima i Muslimanima, koji takođe tvrde da su izabrani narod? Zašto ova istorijski održavana mržnja nije uperena i protiv njih? Narodi mnogih država u svetu su u određenom trenutku proklamovali da su Izabrani narod. Najbitnija razlika je što su Jevreji imali moć i vlast u jednom kratkom vremenu i na ograničenom prostoru, za razliku od moćnih sila, koje i danas mogu da proklamuju takve teze, ili od slabijih nacija, koje takvim tvrdnjama sakrivaju nemoć da se izbore sa stvarnim problemima. U ostalom, zar Hitler nije proklamovao „Višu rasu“ i u njeno ime rešio da uništi Izabrani narod.

Teorija Žrtvenog jarca

Hitler, kao i mnogi totalitarni diktatori pre njega, trebalo je da skrene krivicu sa problema svog naroda tako što ih pripisuje nevinim žrtvama. On je izabrao Jevreje kao svog žrtvenog jarca i pokrenuo veliku kampanju; klevetnički je hteo da ih otuđi od glavnog nemačkog društva. On je uspeo u svojim nastojanjima, a kao rezultat toga, većina Nemaca mrzi Jevreje. Žrtveni jarac je očigledno izgovor, a ne uzrok mržnje.

Bogoubica

Ako hrišćani mrze Jevreje zato što su ubili Isusa, taj bes je trebalo da kulminira posle Isusove smrti, i trebalo je da nestane tokom dva milenijuma posle tih događaja. Istorija ukazuje na veoma suprotan obrazac - nije bilo zabeleženih incidenata anti-semitizma, odmah nakon Isusove smrti. Iz ovoga vidimo da Isusova smrt nije uzrok hrišćanskog antisemitizma. U Novom zavetu jasno piše da su Isusa ubili Rimljani, a hrišćanski antisemitizam, baziran na jevrejskoj krivici, razvio se tek početkom Krstaških ratova, 1000 godina kasnije, pod izgovorom oslobođenja Isusovog groba od nevernika (muslimana). Jevreji su izabrani za krivce, jer je Papa, vrhovni poglavar Rimo- katoličke crkve sedeo u Rimu – Vatikanu i otkud bi neko smeo da kaže da su Rimljani ubili

Isusa. Očigledno je Isusova smrt izgovor, a ne razlog anti-semitizma.

Teorija „Stranog lica“

U decembru 1789, tokom rasprave u Narodnoj skupštini Francuske, u kojoj su francuskim Jevrejima dodeljena jednaka prava, grof Stanislas de Klermon-Tonnere je izjavio: "Za Jevreje kao pojedince, sve. Za Jevreje kao narod, ništa." Jevrejima u Evropi ukazala se prilika da postignu jednakost, nadajući se napokon da će se osloboditi od fenomena "netrpeljivost na razliku". Oni su iscepali svoje spoljne haljine, obrijali svoje brade, i našli se na univerzitetu i u pozorištu. Oni su usvojili jezik, kulturu i stilove njihovih nejevrejskih suseda, a i ženili se njima. Oni su očistili svoje molitve, nije bilo ni pomena o povratku na Sion. Ukratko, oni su postali veći Francuzi nego Francuzi. Sve to nije bilo dovoljno. Napoleon je 1807. godine tražio da se javno odreknu svake veze sa jevrejskom nacijom i objave lojalnost Francuskoj.

Kasnije je sledila Afera Drajfus, kada je visoki francuski oficir, Jevrejin, lažno optužen za izdaju i završio je u zatvoru. To je samo dodatno trebalo da pokaže da Jevreji nisu lojalni građani Francuske.

O tome šta se dešavalo u Nemačkoj, gde su se Jevreji masovno asimilovali u njihovo društvo, već smo pisali.

Činjenica da su Jevreji pokušavali da se uklope u svako društvo gde su bivstvovali dokazuje da teorija „Stranog lica“ ne može biti uzrok anti-semitizma.

Rasna teorija

Ako ne bismo opovrgli sve prethodne teorije, još uvek ostaje jedna u rezervi: Rasna teorija. Odnosno, povod za novi izgovor: inferiornost jevrejske rase. „Možete da odbacite spoljne oznake svog života, obrijete svoju bradu, otarasite se svojih jarmulka, čak i promenite svoju veru, ali ti nikada ne možeš promeniti svoju rasu“.

Najvažniji problem sa ovom teorijom je to što je sama po sebi kontradiktorna: Jevreji nisu rasa. Svako može da postane Jevrejin - i pripadnici svih rasa, vera i boja u svetu su to uradili u jednom ili drugom trenutku.

Ovaj članak ne pretenduje da su obuhvaćeni svi uzroci anti-semitizma. Ima ih sigurno puno više, ali poruka je samo jedna: Protiv anti-semitizma se treba svakodnevno boriti, ne umanjivati anti-semitske ispade u ime nekog mirnog suživota jer obično se ne zna ko i kakve ideje stoje iza njih i kako se to može završiti. Autor

ADVOKAT ŠLOMO MOŠIĆ–
ADVOKATSKA KANCELARIJA

ŠLOMO MOŠIĆ, ADVOKAT I
STRUČNI PREGOVARAČ -
POSREDNIK

Naša advokatska kancelarija se bavi
raznim predmetima iz sudske
prakse:

- dokumenti oko vlasništva i rastave
- priprema oporuka
- molba za provodjenje oporuke
- pomoć oko dobivanja oporuke
- pomoć oko podjele nasljedstva
- potraživanje vlasništva
- posredovanje u odnosu na oporuke i nasljedstvo

Advokat Šlomo Mošić je iskusan advokat u sudskim procesima, poznaje dobro osjetljivost situacije i brine za lični odnos sa svojim klijentima.

Jezik za komunikaciju: ivrit,
engleski, srpski/hrvatski

Za vezu:

Advokat Šlomo Mošić, Bul. Palim 2,
Oren Bldg, Haifa, 33095

Tel: 04-8667449. Fax: 04-8667442
cell: 050-7892784, 24 sata na dan
e-mail: moshitz-law@013net.net

HLADAN TUŠ

U NEDAVNOJ POSETI IZRAELU Hilari Clinton, sekretar za spoljne poslove Bele kuće, izjavila da ne očekuje skoro oslobađanje Džonata Polarda, koji je kao špijun u korist Izraela osuđen na doživotnu robiju. Polard se od 1987. godine nalazi u američkim zatvorima.

JEVREJSKA DECA U AMERICI UČE BIBLIJU

Rabini kritikuju 'kulturne' biblijske časove

Nacional-verski rabini osudili Biblijske Studije, nastavni plan i program u državnim verskim školama, kao preterano 'kulturno' u svom pristupu

Dečija usta: Da li je Isus bio Jevrejin? Jeste? Pa, zašto onda svi ne učimo Toru?

Više od ovoga nije potrebno reći. Ipak da kažemo da su rabini posebno uznemireni zbog tumačenja istorijskih ličnosti, odnosno tumačenja koja sadrže nepovoljne stavove o biblijskim ličnostima. Objasnjavajući Bibliju na ovaj način, oni su rekli, predstavlja "izdaju i lažno ocrtava jevrejsku tradiciju."

NEMAČKA: ZABRANA OBREZIVANJA

Iz strane štampe

Sud u Kelnu nedavno je presudio da obrezivanje dečaka iz verskih razloga predstavlja nanošenje telesne povrede, čak i ako se roditelji slože, podsećaju agencije. Naime, povod za presudu u Kelnu odnosio se na lekara koji je obrezao

četvorogodišnjaka nakon čega je došlo do medicinskih komplikacija.

Izraelski parlamentarni komitet je brzo reagovao i osudio je odluku nemačkog suda da se u delu te zemlje zabrani ritualno obrezivanje. Osuda je usledila nakon što su se članovi komiteta sastali s nemačkim ambasadorom u Izraelu Andreasom Mikaelisom. Presuda ima posebnu težinu s obzirom na nemačku istoriju i Holokaust u Drugom svetskom ratu, u kome su nacisti i njihovi saveznici ubili šest miliona Jevreja.

Predsedavajući komiteta, Dani Danon, rekao je da je prethodni put obrezivanje u Nemačkoj bilo zabranjeno u njenom najmračnijem času istorije.

U međuvremenu je Konferencija evropskih rabina saopštila da poziva na hitan sastanak u Berlin da se diskutuje o presudi. U Berlinu se okupilo 40 ortodoksnih rabina iz više evropskih država da bi protestovali protiv zabrane obrezivanja u Nemačkoj.

Prema rečima predsednika Konferencije evropskih rabina Pinkasa Goldšmita, reč je o "jednom od najozbiljnijih napada na život Jevreja od Holokausta".

Reagovala je i kancelarka Angela Merkel, koja je obećala potpune religijske slobode.

Nemački Bundestag je ekspresno izglasao rezoluciju kojom se štiti pravo Jevreja i Muslimana da iz verskih razloga obrezuju dečake.

U rezoluciji je istaknuto da je odluka suda u Kelnu duboko uznemirila Muslimane i Jevreje u Nemačkoj, s obzirom da je njihova religijska praksa proglašena za protivzakonitu, dok je lekarima, koji bi obavljali obrezivanje, zaprećeno kaznama.

„Jevrejska i islamska religija moraju biti moguće u Nemačkoj. Obrezivanje ima centralni religijski značaj za Jevreje i Muslimane“, kaže se u rezoluciji.

Muslimani i Jevreji su se tokom prošle nedelje udružili i zajednički tražili od nemačkog parlamenta da ukine zabranu obrezivanja. U Nemačkoj živi oko 4 miliona muslimana i oko 150.000 Jevreja.

Ipak, moramo da napomenemo da nije problem obrezivanja istaknut samo u Nemačkoj, koji je za sada rešen na najpovoljniji način. Slične presude i predlozi zakonske zabrane dešavaju se u nekoliko zemalja zapadne Evrope. Ne uzimaju se u obzir, osim medicinski, mnogi drugi razlozi za obrezivanje, na primer verski, odnosno duhovni, jer, ako bismo se vodili istom logikom, onda bi bilo za očekivanje da se katolicima zabrani sveta pričest, uzimanje hostiju – Isusovog tela, zbog opasnosti od infekcije?! No, izgleda da nazovi dušebrižnike za bezbednost jevrejske dece ne interesuju deca drugih veroispovesti.

IN MEMORIAM

Danilo Fogel (1923. – 2012.)

Predratni cionista, Danilo Fogel, rođen je 1923. u Staroj Pazovi, Jevrejska opština Zemun. U Zemunu je živio do Drugog svetskog rata kada je otišao u partizane. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. godine. Godine 1999. ostvario se njegov dugogodišnji san, kada se sa suprugom Zorom uselio u Izrael. Neprilagođeni klimatskim uslovima Zora i Danilo su se pet godina kasnije vratili u Srbiju.

Danilo nas je napustio 13. avgusta ove godine i sahranjen je na Jevrejskom groblju u Zemunu.

Na sahrani se u ime prisutnih od Danila oprostio Aleksandar Nećak

Danas se opraštamo od Danila Fogela, zaslužnog i uglednog člana jevrejske zajednice, požrtvovanog i dobrog roditelja, posvećenog i odanog člana društva u kome živimo, za čija pozitivna dostignuća se aktivno borio od rane mladosti. Svoj dugi radni vek, kao i život po prestanku profesionalnih obaveza, posvetio je beskompromisnom očuvanju istine, dostignutih društvenih vrednosti i nastojanjima da svet, u granicama svojih mogućnosti, usmerava ka etičkom savršenstvu.

Sve ovo pokazuje da je Danilo Fogel u sebi nosio istinske, izvorne vrednosti judaizma. Da ih je u skladu sa vremenom, društvenim i političkim okolnostima, primenjivao i utkao u svakodnevni život, ne namećući ih nikom.

Jevrejin po rođenju, pohađao je jevrejsku osnovnu školu u Zemunu, bio je aktivan član Hašomer Hacaira, organizacije čiji je cilj bilo fizičko i psihičko pripremanje jevrejske omladine za odlazak u Palestinu, uključivanje u njenu obnovu i izgradnju socijalističkog društva...

Kao i većina preživelih Jevreja sa ovih prostora, svoje najmilije, oca, majku i dva brata izgubio je u logorima Jasenovac i Stara Gradiška. Priključio se partizanskom pokretu. Nosilac je Spomenice 1941, značajnog i velikog priznanja, danas nažalost pomalo potisnutog u prošlost.

Danilo Fogel je Jevrejsku zajednicu, između ostalog, zadužio serioznim istraživačkim radom, prikupljanjem velikog broja značajnih dokumenata, fotografija vezanih za život jevrejske zajednice u Zemunu od njenog nastanka do današnjih dana. Velikim brojem priloga učestvovao je u većini od dvadesetak naslova koje je Jevrejska opština Zemun objavila.

Dobitnik je II ravnopravne nagrade na 45 nagradnom konkursu Saveza jevrejskih opština Jugoslavije (2001. prva nagrada nije dodeljena) za delo „Jevrejska zajednica u Zemunu“. Ovo delo predstavlja hroniku jevrejske zajednice u Zemunu od naseljavanja Jevreja 1739. do 1945. godine. Mora se znati da su, na ovom najstarijem književnom nagradnom konkursu u našoj zemlji, nagrade dobili i Danilo Kiš, David Albahari, i mnogi drugi danas svetski poznati i priznati autori.

Naš prijatelj, dragi i uvaženi Danilo Fogel svoj dug, uspešan i koristan život danas zaokružuje kao i svoj jevrejski krug, u skladu sa našom tradicijom odlazeći od nas kao GOSPODAR POVRATKA kako piše u našim starim knjigama BAAL TEŠUVA.

Zihrono livraha!

U Zemunu 17. avgust 2012. / 29 av 5772.

Aleksandar Nećak

Počasni predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije

PRETEČE CIONIZMA

Iz hronike Danila Fogela: Jevrejska zajednica u Zemunu - poglavlje: Cionistički pokret

Nije preterano reći da je Zemun grad u kome je ugrađen jedan od kamena temeljaca cionističkom pokretu. U ovom gradu je živio i delovao pola veka (od 1825. do 1874.) jedan od najznačajnijih preteča cionističkog pokreta Rabi Jehuda ben Šlomo Haj Alkalaj...

Dela, koja je celog života neumorno pisao, ukazuju na njegovo vizionarstvo i optimistički realizam. Poznavao je dušu svog naroda i otvoreno je govorio kako o dobrim, tako i o negativnim osobinama Jevreja...

Direktan je preteča cionističke ideje da Jevreji moraju organizovati pokret za obnavljanje svoje domovine u erez Israel... Zagovarao je povratak hebrejskog kao govornog jezika Jevreja...

Alkalaj je 1864. godine, između ostalog, pisao:

"Naša sveta zemlja, biće zemlja slobode, slobodni će biti svi stanovnici, bez obzira na veru i narodnost"

Predvideo je da će u budućoj državi postojati političke stranke različitih pogleda na svet, i da nije moguće da svi Jevreji imaju ista shvatanja. Zagovarao je jedinstvo naroda, ali nije živio u zabludi. Pisao je: "Lakše je pomiriti dve države, nego dva Jevrejina!"

Posle dugogodišnjeg delovanja... hteo je i sopstvenim primerom da pokaže ispravnost svojih ideja, te se preselio u Jerusalim...

Iako se teško može povezati uticaj rabi Alkalaja sa kasnijom delatnošću osnivača cionističkog pokreta, Teodora Hercela, ipak je zanimljivo da Teodorova porodica potiče iz Zemuna...

Teodorov otac je rođen 26. adara 5591. godine (početkom aprila 1831.) u roditeljskoj kući u Zemunu... Kasnije se preselio u Budimpeštu, gde mu je rođen sin Teodor.

Aldar Polak, pseudonim Radala, rođen je u Zemunu 1890. godine iz braka Filipa Polaka i Fani Hercl. Njen otac je bio rođeni brat Teodora Hercela... Već kao gimnazijalac u 16. godini (Aldar) piše pod pseudonimom Radala... pisao je pesme i prozu...

Kao oduševljeni cionista zalagao se za aktivan i borbeni odnos Jevreja, a protiv fatalističkog prepuštanja sudbini.

Duboko je saosećao u tragedijama Jevreja koje su se dešavale u njegovo vreme. Očigledno ogorčen posledicama pogroma u Rusiji, piše pesmu iz koje navodimo poslednje strofe:

Stoga, narode, uvidi opasnost
koja ti dnevno pretila sa svih strana
samo TI SAM možeš sebi da
pomogneš
ako ti uzbuđuje stara snaga!
Nemoj čekati "belog magarca"
Skoči na noge ne malaksaj;
Teodor ti je jednom ukazao na put
koji te iz mraka vodi u svetlo.
Probudi se narode moj, pa se opaši;
Seti se odvažnosti svojih predaka;
Ne savijaj leđa, ne saginji se
nikada više neprijatelju
koji želi da te udari.
Probudi se, narode moj
i hvataj se mača
i nikad ne podnosi mirno nepravdu.

(prevod sa nemačkog)

Na žalost, umno delovanje ovog vrsnog intelektualca prekinuto je njegovom preranom smrću. Umro je u 25. godini života.

Film "Kad svane dan" Gorana Paskaljevića biće zvanično predložen za nominaciju za američkog Oskara u kategoriji filma izvan engleskog govornog područja, saopštila je u ponedeljak Akademija filmske umetnosti i nauke Srbije

Odlučivanje o nacionalnom kandidatu za stranog Oskara pratila je burna polemika Gorana Paskaljevića - donedavnog predsednika Akademije, i Srđana Dragojevića, reditelja *Parade*, filma koji je pored *Ustaničke ulice* takođe bio u konkurenciji. Razmena optužbi o sukobu interesa okončana je saopštenjem Predsedništva AFUN koje je odbacilo Dragojevićeve navode i uz pretnju sudom zatražilo od njega javno izvinjenje svim članovima Akademije.

Prva projekcija filma, priča o Holokaustu na Starom sajmištu, koju uz Paskaljevića potpisuje i Filip David, vidno je potresla sve prisutne. Priča prati profesora u penziji, koga tumači Mustafa Nadarević, koji na jednom od najstrašnijih nacističkih logora otkriva tajnu svog stvarnog porekla. Na mestu gde je nekada bio nacistički logor za Jevreje u Drugom svetskom ratu, radnici slučajno pronalaze limenu kutiju sa dokumentima koju je daleke 1941. zakopao logoraš Isak Vajs. Profesor saznaje da su njegovi pravi roditelji Vajsovi koji su ga pre nego što su odvedeni u logor, dali na čuvanje prijateljima, porodici Brankov. U kutiji je i nedovršena muzička partitura pod nazivom „Kad svane dan“, koju je komponovao logoraš Isak Vajs. Tragajući za istinom o sebi i svome poreklu profesor Miša traga i za malo poznatom istinom o logoru Judenlager Semlin, jednim od najstrašnijih nacističkih stratišta u samom srcu današnjeg Beograda. Istovremeno profesorova opsesija jeste da dovrši započetu kompoziciju svoga oca i da je izvede na mestu nekadašnjeg logora.

Ovaj broj Književnog dodatka posvećen je Davidu Albahariju, renomiranom piscu i prevodiocu. Srpski pisac, jevrejskog porekla, koji živi u Kanadi dobitnik je ovogodišnje velike nagrade Međunarodnog književnog festivala u Vilenici, Slovenija. Uz saglasnost autora objavljujemo dve njegove priče.

DAVID ALBAHARI - BIOGRAFIJA

David Albahari, pisac i prevodilac, rođen je 1948. godine u Peći.

Prvu knjigu, zbirku priča *Porodično vreme* objavio je 1973. godine. Do sada je objavio deset knjiga priča i dvanaest romana, kao i tri knjige eseja.

Za knjigu priča „Opis smrti“ (1982) dobio je Andrićevu nagradu. Knjiga priča „Pelerina“ nagrađena je sa dve nagrade: „Stanislav Vinaver“ i „Branko Ćopić“.

Roman „Mamac“ dobio je NIN-ovu nagradu za najbolji roman u 1966. godini, kao i nagradu Narodne biblioteke Srbije, Balkaniku i Most – Berlin.

Roman „Pijavice“ nagrađen je Nagradom grada Beograda 2006. godine.

Knjige su mu prevedene na šesnaest jezika.

Svakako treba spomenuti romane „Gec i Majer“ (1998), „Sudija Dimitrijević“ (1978.), „Cink“ (1988. i 2004.), „Mrak“ (1997.), „Pijavice“ (2006.), što, naravno, ne znači da su nespomenute manje vredne.

David je preveo veliki broj knjiga, priča, pesama i eseja mnogih američkih, britanskih, australijskih i kanadskih pisaca Sola Beloua, Vladimira Nabokova, Margaret Etvud, Isaka Baševisa

Singera i Tomasa Pinčo. Prevodio je i dramske tekstove Sema Šeparda, Keril Čerčil, Dejsona Šermana.

Od 1994. godine živi u Kalgariju, Kanada. Rado je viđen gost u Srbiji, Hrvatskoj, Izraelu i mnogim drugim zemljama, gde ima vernu čitalačku publiku.

TAJNA

Ko je pronašao vreme, misli dečak, i da li bi svet bio drugačiji da vreme nije pronađeno? Dečak već tri dana ima temperaturu, ne preterano visoku, ali njegova majka najviše strepi od onih malo viših koje se dugo ne menjaju. «One su», kaže majka dečaku, «često prvi znak neke opasnije, podmukle bolesti koja se, ako se na vreme reaguje, može savladati.» Slušajući je kako to izgovara, posebno naglasivši reč «vreme», dečak zaključuje da se suština svega što se dešava nalazi upravo u toj reči, ali isto tako uviđa da, što više pokušava da razmišlja o «vremenu», sve manje zna o njemu. Vreme ga, međutim, mami i dečaku odjednom odgovara što ima malu temperaturu koja mu omogućava da ne ide u školu gde bi, ukoliko bi ispričao svojim drugovima šta ga opседа, čuo samo podsmeħ i ruganje. Majka, naravno, misli da su njena ubeđivanja dala plod i nastavlja da kljuka dečaka raznim lekovima. On ih poslušno pije, s tim što im u svojim razmišljanjima pripisuje sasvim drugačija svojstva, među kojima posebnu pažnju privlači pogubno dejstvo na strukture vremena.

Dečak ne zna odakle su mu došle te «strukture vremena» i nije čak ni siguran da bi umeo bilo šta da kaže o njima, ukoliko bi ga neko to upitao. A ko bi to mogao da bude? Tokom dana niko ne dolazi – i otac i majka su na poslu – kasnije popodne oboje prilegnu, a uveče pojačani ton televizora guši svaku želju za razgovorom. Dečak je, u stvari, uvek sam, bez obzira na to ima li nekoga u blizini i u kakvom stanju se vreme nalazi. Zbog toga se u jednom trenutku upitao da li bi sve bilo drugačije da vreme nije pronađeno, i poželeo da dozna ko ga je prvi otkrio, gde i kako?

Dečaku se najviše dopada mogućnost da je vreme pronađeno u obliku ručnog sata i zamišlja kako pronalazač vremena slučajno staje na sat, nevidljiv ispod gomile suvog lišća, i kada, gonjen znatiželjom, pročeprka po lišću, ukaže mu se nešto što nikada do tada nije video: ručni sat. Zaprepašćeno ga prinosi uhu, čuje fino otkucavanje sekundi i osmeh mu prekriva lice. Pronalazač ne zna ono što je dečaku odavno poznato: da su satovi klopke za vreme, ali dečak neće to sada da mu kaže jer ne želi da mu kvari ušit. Pronalazač za to vreme cupka od sreće, iako još nije sasvim siguran šta je pronašao i čemu to služi. Naučiće, zna dečak, kao što je i on naučio, s tim što, i to mu je jasno, neke stvari nećemo nikada doznati.

Kako, na primer, vreme upada u klopke od satova? Šta ga tu domami? Hrana? Ili mehanizam koji ga navodi na igru, pa onda, obuzet tom igrom, ne primećuje lovca koji se prikrada, spušta poklopac i pretvara ga u roba. I kao što u uglu njegove sobe bucasto zamorče povazan trči u krug, tako vreme prebire po polugicama i zupčanicima, i to, za razliku od zamorčeta, bez ikakve pauze. Vreme, koliko je dečaku poznato, ne jede i ne pije, vidi podjednako dobro po dnevnoj svetlosti i u noćnom mraku, ništa ne traži i ni na šta se ne žali, i radi vredno sve do svoje smrti.

O, da, zna to dečak, vreme je smrtno. Samo su njegovom ocu umrla dva ručna sata, a majka je pred njim, pred dečakom, bacila crveni budilnik u đubre. Čak je i dečaku preminuo jedan sat, onaj sa Pajom Patkom, u kojem su se Pajine ruke pokretale umesto skazaljki a kapa mu odskakala s glave kada bi njegove ruke pokazivale pun sat. Tada, dok se još nadao da će sat proraditi ako ga bude dovoljno dugo tresao, kao što se jednom već dogodilo, dečak se upitao kuda vreme odlazi kada premine. Nemoguće je, misli dečak, da vreme tek tako nestane, da od njega ništa ne ostaje. Mora da negde postoji mesto gde se svi ti ostaci korišćenog vremena skupljaju, gde provode dane u večnom odmoru, sanjajući lepe trenutke iz svojih života i nadaju se, kao što se i dečak nada, da život nema kraj i da će ponovo hodati stazama i bogazama po kojima su ih nosili njihovi vlasnici.

Ali, stvarno, uzdahne dečak, šta bi bilo da vreme nije pronađeno? Da li bi svet izgledao drugačije, da li bi uopšte postojao svet? Drugim rečima, da li svet postoji zbog vremena ili vreme postoji zbog sveta? Dečak odjednom shvata zašto ima – evo, već četvrti dan – tu malu temperaturu zbog koje sedi u kući i nikoga ne viđa: da bi dospeo do tih pitanja koja će uticati na ceo njegov budući život.

Ne zna kako će se to odigrati, ali ne mora već sada sve da zna. Nešto može da ostane i za kasnije.

I kada se tokom popodneva njegovi roditelji vrate s posla, dečak ih sačekuje u predsoblju i kaže: «Mi postojimo u vremenu, a vreme postoji u nama. Izvan vremena nema postojanja. Biće tada postaje ne-biće, vidljivo prelazi u nevidljivo, sudbina se savija u krug kao zmija koja grize svoj rep.»

Njegovi roditelji se zgledaju: ocu se otvaraju usta, majci ispada tašna iz ruke. Majka tada priđe dečaku, klekne pored njega i pritisne usne na dečakovo čelo.

«Neverovatno», kaže ona dečakovom ocu, «nema visoku temperaturu a bunca.»

Otac tada ljutito podiže dečaka i kaže mu da ne sme više da ustaje i hoda bos po stanu. Spušta ga na krevet i navlači pokrivač do dečakove brade. «I da više ne čujem nikakve gluposti o vremenu», kaže otac dok zatvara vrata, «jesi čuo?»

«Nisam», kaže dečak prkosno kada se očevi koraci udalje. Doduše, uopšte ne zna odakle mu ona rečenica o zmiji koja grize svoj rep, ali to neće nikome reći. Kao što neće nikome reći šta je doznao o najdubljijoj suštini vremena. Na kraju krajeva, tajne su tajne kada su tajne. Kada postanu javne, iščezava svet.

DESET MALIH PRIČA

PREPOZNAVANJE

Kada ne odemo u školu, sedimo u parku. Dovukli smo jednu klupu između grmlja i borova tako da nas niko ne vidi dok hoda glavnom alejom. Pušimo, ponekad pijemo, ponekad gutamo neke tablete, jedemo kikiriki i sisamo tvrde bombone. U podne svi postajemo nervozni i nemirni, neki već tada idu kući, iako je najlepši deo onda kada se časovi završe i svi učenici izađu napolje. Mi stojimo po strani, ne pomeramo se, nikome ne prilazimo. Ako smo nekome potrebni, oni će prići nama. Onda se pojavljuju nastavnici i žamor prestaje. Nastavnici prolaze pored nas bez reči, prave se da nas ne vide. To je u redu, kažemo, i bolje je da nas ne vide, jer kada nas budu ugledali, biće kasno.

KAUBOJ

Kauboj je toliko debeo da konj odbija da ga nosi. Pase travu, maše repom i trgne se kada ga kauboj podbode mamuzama, ali se ipak ne pokreće. S neskrivenom setom priseća se vremena kada su kauboji bili visoki i vitki, tako da ih nije ni osećao u sedlu. A kako su tek galopirali! Jurili su, uveren je konj, brže od metka. Zatvara oči i misli na Indijance, na kola sa arnjevima, na devojke koje su brzo postajale žene. Za to vreme, kauboj ne misli ni na šta. Povremeno podbode konja ili ga podstiče probranim rečima, ali onda mu to dosadi i samo ćutke posmatra zalazak sunca koji mu nikada nije bio dalji.

BUJICA

Poslednjom trunkom snage čovek se hvata za grane koje vise iznad nabujale rečice. Pokušava da se osloni nogama na strmu obalu, ali voda je snažna i podiže mu noge u vis. Čovek oseća kako mu ruke klize niz vlažno lišće i zagleda se u svoje dlanove, kao da se nada da će ih tako zadržati na mestu. Pogled mu pada na ručni sat i on se zaprepasti kada shvati da se u vodi nalazi manje od pet minuta. Dok se borio protiv bujice, mlatarao rukama i nogama, i izbegavao granje i otpatke koje je ona nosila, bio je uveren da se godinama nalazi na putu vodenoj stihiji. Bilo bi bolje, pomislio je, da nema sat, ali nije mogao da ga skine, već je morao da gleda kako tanka kazaljka oduzima sekunde od vremena koje mu je preostalo dok ne ispusti prvo jednu granu, potom drugu

DOLAZAK NOĆI

Dečak strepi od dolaska noći. Šumovi koje čuje kada se spusti mrak nedvosmisleno potiču od nekoga ko kopa tunel koji vodi u njegovu sobu. Dečak ne zna ko je to i odakle dolaze, ali sudeći po jačini zvukova koji dopiru do njega nije im još mnogo ostalo. Dečak zna da će se oni pojaviti najviše za dve-tri noći, kao što zna mesto ispod stola gde će se parket polako podizati sve dok ne ugleda svetlucave oči neznanca. Pokušao je da objasni roditeljima, a oni su odmahnuili rukom i rekli da je velik za takve besmislice. Pokazaću ja njima besmislice, gnevno šapuće dečak, videće oni ko je velik a ko mali. I kada pločice parketa ispod stola počnu da se pomeraju, on više ne oseća nikakvu strepnju, već samo radost

KOME VEROVATI?

Devojka strpljivo objašnjava mladiću da nema potrebe više da se muče i da bilo kakvo nastojanje da ostanu zajedno samo pogoršava ionako lošu situaciju. Ne vredi, kaže mu ona, uzalud gubimo vreme, stoga je bolje da svako krene svojim putem, ceo život je pred nama. Šta će mu život ako nje nema u njemu, kaže mladić i dodaje da će se, ako ona stvarno ode, on sigurno ubiti. Devojka mu kaže da neće, da ne može da poveruje da bi on tako nešto uradio, poljubi ga u obraz i ode. Narednog dana, kada mladića nađu mrtvog, ona ponovo kaže da ne veruje da je on mogao tako nešto da učini i ponavlja to svakome ko je voljan da je sasluša, ponavlja deset-petnaest puta na dan, a kada više nema kome to da kaže, ponavlja sama sebi, prvo tiho, šapatom, potom sve glasnije, onoliko koliko glas može da joj izdrži.

TRAJANJE IGRE

U kupeu voza, na sedištima pored prozora sede čovek i dečak, najverovatnije otac i sin, koji su zaneti u svoju igru. Obojica nešto broje i, kada jedan od njih stigne do određenog broja, pogledaju se i zvonko se nasmeju. Igra traje neko vreme, a onda otac uzima svoju torbu i vadi dve knjige, jednu za sebe, drugu za dečaka. Obojica počinju da čitaju, s tim što se dečak s vremena na vreme veselo nasmeje, kao da igra i dalje traje.

MUK

U prvi mah, niko ne obraća pažnju na ženu sa harmonikom. Neki jedu, neki piju, neki dremaju, neki tiho razgovaraju, šta koga briga za ženu sa harmonikom? Onda žena otkopča harmoniku, sedne u čošak i počne da peva. Glas joj je anđeoski lep, kristalno čist iako je, u stvari, hrapav, i ubrzo u prostoriji zavлада muk i svi sa podjednakom pažnjom slušaju taj glas koji prvo peva o tome kakav je život bio nekada, potom o tome kakav će život biti mnogo godina kasnije, onda počinje da se priseća raznih uspomena i ljudi koji sede u toj

prostoriji odjednom shvate da ona peva o svima njima, da nekako – niko ne zna kako –

ona zna ponešto o svakome od njih, niko nije izuzet i ljudi ustaju, stiskaju se i povijaju glave, spremni da prime oprost ili kletvu ili ono što im je dosuđeno, šta god to bilo, niko se neće žaliti, bar ne dok glas bude trajao, dok život bude pesma, a posle toga je svejedno, dobar će biti i muk.

PRAZNO MESTO

Poslednjih dana Aron ništa ne radi. Sedi i čeka. Ako ga neko pita: „Šta radiš, Arone?“, on trepne i kaže: „Ništa. Sedim i čekam.“ E sad, ima onih koji kažu da je Aron osetio da će umreti i da sada čeka da anđeo smrti dođe po njega, dok drugi smatraju da se Aron sa svima njima sprda i da ga treba hitno ukloniti sa mesta gde sedi i gde je postao najveće gradsko ruglo. Novine su već pisale o tome, lokalna televizija je emitovala polučasovni prilog, priča se da će doći i reporteri iz glavnog grada, a neko je rekao da se čak i predstavnik vlade zainteresovao za Aronovu sudbinu. „Šta Aron doista čeka?“ pitao je jedan poslanik na zasedanju skupštine i predložio osnivanje komisije koja bi detaljno istražila Aronov slučaj i dala konkretne predloge za budućnost. U međuvremenu, formirano je udruženje aronista koje je zatražilo da Aron, odnosno, mesto na kojem sedi, bude stavljeno pod zaštitu države, ali to nije odvelo ni u kakvu diskusiju jer je Aron prekjuche, rano ujutru, ustao i otišao i, sve do malopre, nije se vratio.

DOZIVANJE U POMOĆ

Marijana već pola sata doziva u pomoć, ali ili je niko ne čuje ili niko ne obraća pažnju na njene uzvike. Ona povremeno pomišlja da je u pitanju prvi razlog i onda nastoji da viče što glasnije, toliko glasno da je grlo zaboli, a tada pomišlja da je sve ionako zaludno, da niko ne obraća pažnju na njene uzvike, te da je sasvim svejedno viče li ona ili ne. I onda čuti sve dok ne pomisli na sebe mrtvu. Posle toga počinje ponovo da se dere.

DOSADA

Ništa nije strašnije, kaže žena, nego kada upitaš nekoga da li te voli, a onda na njegovom licu ugledaš izraz takve dosade da bi najradije zaboravila da postojiš, ali pitanje je već postavljeno, reči vise u vazduhu kao opran veš i preostaje ti jedino da čutiš i čekaš odgovor koji ionako ništa ne znači.

INTERVJU

Da bismo bolje poznali pisca vredni saznati nešto i o njegovim stavovima, koje ne moramo da tražimo kroz njegova dela. Albahari kaže da ne piše zbog čitalaca, nego zbog sebe. Da li je to baš tako možemo da procenimo kroz odlomak iz intervjua koji je dao časopisu Vreme 2004. godine.

"VREME": Često su pisci ovde bili prepoznati kao neko ko treba da govori o "opštim društvenim pitanjima", što sa vama nikada nije bio slučaj. Da li je ovaj susret u Sarajevu bio prilika da vas pitaju o problemima "aktuelne političke situacije", na primer?

DAVID ALBAHARI: Apsoltuno mi niko nije postavio nijedno pitanje koje bi referisalo na dnevnu politiku ili pak na blisku prošlost. Razgovarao sam i sa novinarima iz Sarajeva i sve je bilo čisto književno. Organizovali su jednu večeru dan uoči mog nastupa i tu je bilo raznoliko književno društvo, a razgovori isključivo književni. Da li su oni znali da od mene neće dobiti odgovore na takva pitanja, ja to ne znam. Lično, zadovoljan sam što nije bilo takvih pitanja jer me ona ne zanimaju, a mislim da nije fer nekoga ko ne živi ovde pitati o takvim stvarima.

U eseju „Balkan: književnost i istorija“ kažete da vam je istorija izmenila život i da sada, kada pogledate unazad, smatrate da pisac ipak o nekim stvarima treba da se izjašnjava. To navodite kada govorite o promeni piščevog statusa koji nakon objavljivanja knjige i sam postaje deo javnosti sa kojom deli to svoje delo.

Zaista sam to napisao!? Mogu da pomislim da je nešto što sam ja rekao moglo nekome nešto da poruči. Ne bih ipak odustao od načelnog stava koji sam izneo. Pokušavam zapravo sve vreme da napravim razliku između pisca i čoveka: pisac ne bi trebalo da se izjašnjava, dok je to čoveku dozvoljeno i on to treba da radi. Kao i oni koji su profesionalno u tome, recimo političari, vojskovođe i ostali. Već su me neki ljudi pitali kako mislim da povučem tu granicu između pisca i čoveka. Nju je teško povući. Međutim, smatram da kada izađem na ulicu to činim kao čovek, a ne kao pisac. I ja sam kao čovek spreman da govorim i da se zalažem za određene stvari, da ih branim ili možda napadam. Jedino što bih voleo jeste da se to pripisuje Davidu Albahariju kao čoveku, ali mi je jasno da neko sa strane to ne može da

razlikuje. Mnoge ne zanima šta Albahari kao čovek misli. Tu sam razliku stalno želeo da povučem i dalje bih se zalagao za to da pisci kao pisci ne bi trebalo da nastupaju u javnosti, odnosno ne bi trebalo da zloupotrebljavaju status pisca u takvim situacijama.

Ovo vas pitam zbog toga što kod nas postoji institucija "javnog radnika" u kojoj se po pravilu pojavljuju pisci, „ pozvani" i „kvalifikovani" da govore o raznim stvarima...

I ne znam kada da začute. Mislim da to nije izum ovog podneblja. U evropskom razmišljanju postoji uverenje da su intelektualci ti koji treba da govore javnosti i širem svom okruženju šta i kako treba da se uradi. Naravno, i pisci su deo intelektualnog miljea. Znamo da je u Francuskoj ta uloga intelektualaca veoma izražena. Zašto su kod nas toliko izdvojeni pisci, ne bih mogao tačno da ocenim. Možda je to rezultat okolnosti u kojima smo živeli. Inteligencija je bila prezrena od strane komunističkog sistema, jer joj se nije verovalo. Pisci su viđeni kao majstori reči koji mogu sa njima nešto više da učine nego što može običan čovek ili vlast. Tu negde vidim razlog zbog kojeg je došlo do toga da pisci budu izdvojeni. Ne mislim da je intelektualac pozvan da o bilo čemu posebno govori, bez obzira u kojoj se zemlji nalazio. Što manje mešanja to je bolje, a naročito kada je reč o piscima jer smatram da njima nije samo po sebi dato da razumeju stvari bolje od drugih ljudi. Većina njih su ljudi kao i svi ostali, ne mora da znači da imaju neke posebne uvide u bilo šta. Može da bude divan pesnik ili prozni pisac, da ima fantastične trenutke inspiracije, da divno barata rečima, ali ne mora da zna ništa o životu.

Neki ljudi napišu knjigu i nikada potom ne progovore o njoj niti o književnosti uopšte, ali obavezno komentarišu događaje iz sfere političkog života.

Zar ne mislite da je taj mamac javnog nastupa nešto što svi veoma rado gutaju?

Kako se od toga sačuvati? Pominjali ste u tekstovima primer američkog pisca Tomasa Pinčona, koji je na neki način uspeo da ostane izvan sfere javnog.

U SAD im je smetalo što Pinčon ne dopušta a priori takav pristup. Možda ga nikada niko ne bi ništa pitao, ali im je smetalo – pogotovo što je tamo pojavljivanje na televiziji vrhunac životnog sna – to što je Pinčon apsolutno rekao da ga takve stvari ne zanimaju. I tačka. Po meni, to je idealna uloga pisca kao pisca jer je teško povući crtu i reći, ja sam sada pisac, odnosno sada sa mnom razgovarate kao sa čovekom. Verovatno je jedina mogućnost potpuno povlačenje. To nije Pinčona sprečavalo da piše pisma, kao što je u nekoliko

navrata reagovao javno, ili da podržava neke druge umetnike, rok i pank grupe. On je bio prisutan, ali nije dopustio manipulaciju tim prisustvom. To je ono što bih ja uradio da živim ponovo i da znam sve što sada znam. Imate i onu selindžerovsku mogućnost da kažete da vam je dosta svega i da se sklonite, ali to je drugi vid priče. Mada i njega cenim zbog tog poteza.

Šta je ono, po vama, što pisac može u nekom javnom nastupu da kaže o sebi, nešto o načinu na koji živi i radi?

Ako govorimo samo o zanatskom pitanju, odakle mi inspiracija ili zašto koristim određene teme, onda je na meni da pronađem način da na to odgovorim. Nema razloga da na takva pitanja ne odgovorim. Sve što se tiče pisanja jeste područje o kome sam uvek spreman da govorim. Mogao bih da govorim o svojoj inspiraciji ili o tome šta moja žena znači u mojoj prozi i ne vidim da to može da utiče na stvari izvan književnosti. Taj zanatski aspekt je za mene deo postmoderne igre u kojoj učestvujem kao pisac i kao čitalac. S tim što ja, da pojasnim, i kada govorim o tome, dajem prostora da ne govorim istinu. Ne kažem da ću namerno lagati, ali ako je sve to deo "postmoderne igre" onda bi sve moglo da bude interpretacija stvarnosti. Odnosno interpretacija interpretirane stvarnosti u delu. Tako da se pomeramo nekoliko nivoa od onoga što bi stvarnost zaista mogla da bude.

Čitaoci mi se javljaju i tu sam uvek u nekoj čudnoj situaciji. Često govorim da ne pišem za čitaoce i da me oni ne zanimaju, jer je to neka vrsta "postmodernističkog stava". Često govorim da pišem za samog sebe, da pišem o sebi, i dobrim delom o prelamanju svog iskustva kroz tu vrstu proze. Onda vam se dogodi da se pojavi čitalac koji vam se obrati, vidite da je veoma pažljivo pročitao to što ste napisali, kome to nešto znači, koji ima vrlo inteligentna pitanja, komentare, sugestije. Mene u takvim situacijama bude sramota, jer po nekom principu po kome pišem ne bi trebalo ni da pričam sa tom osobom, jer me navodno ne zanima šta ta osoba ima da kaže. U suštini, istina je drugačija. Čitaoci i te kako imaju šta da kažu i nekad, posle književnih večeri, vodim sa njima interesantne razgovore.

Šta pomislite i kako se osećate kada naidete na čitaoca koji je pročitao sve što ste napisali?

Stvarno ne znam šta da mislim. Slagao bih ako bih rekao da čoveku takva situacija ne prija. Ali veoma mi je teško kada mi priđe čitalac i kaže kako mu je u nekom važnom trenutku života jedna moja knjiga, često pominju *Mamac*, bila od presudnog značaja. Ja ne znam šta da kažem u takvim situacijama. Prvo, većina ljudi mi ne ispriča sve detalje, ali ne verujem da bi mi neko prišao i ispričao nešto takvo a da je to izmišljotina. Uvek sam počastvovan takvom situacijom, jer znam i sam kao čitalac kako neke knjige mogu da utiču na život. Posle toga se uvek pitam šta sam ja to napisao. Nakon svih godina ne znam kako to što sam napisao može nekom toliko da znači. Ovo nije lažna skromnost jer sebe, kako sam nedavno rekao na jednoj promociji kada sam govorio sa Filipom Davidom (koga smatram ozbiljnim piscem), smatram i dalje *piscem dečakom* u onom smislu u kom Miroslav Mandić, šetač Evropom, koristi taj izraz. Dečak kao ilustracija nečega što čovek nosi u sebi. O sebi stalno mislim na taj dečački način. Pisanje vidim kao učenje pa se pitam: Ako sam ja iz toga što sam pisao učio, kako to nekome može bilo šta da govori? Kako jedan dečak može da govori nekoj odrasloj osobi? Ostanem zabezeken kada mi se čitaoci obrate sa takvim komentarom.

Opšte je mesto, kada se govori o književnosti, da ona stvara mitove. O toj neminovnosti i vi govorite na jednom mestu. Koji su mitovi ovog trenutka, koji su mitovi koji najbolje možda govore o sadašnjosti? Da li su to mitovi o Evropi, o multikulturalnom društvu, o večnom miru?

Ja ovo vreme vidim kao vreme bez mitova. Pitanje je kojom brzinom nastaje mit? Čak i da ponudimo neki način za njegovo stvaranje, ne znači da će se taj mit održati, jer mit kao mit možemo da pročitamo tek kao nešto iz budućnosti što nastaje sada. Ja ne pišem tu književnost koja se bavi mitom i kada govorim o mitu, govorim o onome izvan književnosti. Čini mi se da se ono o čemu ja pišem najviše odvija na intimnom planu, na planu malih stvari, a od toga ne možete da napravite mit. Sve što smo pomenuli, ujedinjena Evropa, multikulturalizam, ja ne vidim kao mitove. Iako sumnjam u neke od tih stvari, ja u njih verujem zato što mi se čini da nude načine razrešenja nekih situacija u kojima se svet nalazi. Da li pisci stvaraju taj mit, ja to ne znam. Ono što mogu da uočim u književnosti u Severnoj Americi jeste nekakav mit o zaveri koji mi jedini deluje stvarno. Stalno insistiranje na zaveri, na mitu o zaveri u koju ja, na primer, uopšte ne verujem. I mislim da

je to mit koji je prisutan ne samo danas nego poslednjih pedesetak godina.

Da li se Albahari oseća usamljeno u srpskoj književnosti koju često karakteriše poetika "pevanja i pucanja"?

Ja možda pišem neku tihu priču i nisam sigurno jedini koji to čini. Ne kažem da je to model koji bi svi trebalo da prihvate niti da je to vredan model. Moje najiskrenije mišljenje je da će ono što ja pišem vremenom biti istisnuto iz književnosti. Pričam o nekom budućem vremenu, u kome će to što radim, upravo zbog intimnosti zapisa, polako biti potisnuto negde u književnoj istoriji. Biće potisnuto delima autora koji govore o "bučnijim" temama. Ne možete da uzmete neku moju zbirku priča i da iz nje čitate bilo šta drugo osim onih intimnih trenutaka. To u istoriji književnosti nikada neće biti dovoljno, ona traži veće zahvate, pisce "širokog pogleda i dugačkog daha", ne samo po obimu romana nego i po sposobnosti da sintetišu istoriju. Mislim na Andrića, Kiša, Mešu Selimovića u nekim delima. To će uvek biti ispred ovog intimnog. Mene ne zanima pisanje "debelih knjiga".

Kako uspevate da prevaziđete u pripovedanju ono "prokletstvo" povezivanja različitih delova priče u jedan logičan i tečan tekst? Negde ste uspeli da ispunite onaj floberovski zahtev da roman treba da bude ravan poput antičkog stuba, bez pukotina.

Najveći uzor mi je Tomas Bernhard koji piše u jednom pasusu, ali imate preteče kao što su Kafka i Beket sa "gustim" tekstom. Ima još pisaca kojima je to pošlo za rukom. Tekst je potrebno brusiti do kraja.

Čitam to onoliko puta dok ne osetim da tekst krene, a on ide nekom svojom idealnom logikom koju želim da dosegнем. Možda je pravi uzor bio Fokner sa mamutskim rečenicama, ili Keruak sa svojim dugačkim pasusima. To je tekst koji teče. Mene, zapravo, zanima tekst u koji čitalac kada jednom uđe ne može da izađe. On ne sme da ima pukotinu kroz koju bi se ovaj izvukao, nego kada se jednom uvuče, mora da ide do kraja.

Da li to znači da ipak razmišljate o čitaocu?

Mislim na sebe kao čitaoca, jer vi samo jednom pišete knjigu. Drugi put kada je uzmete u ruke, vi ste zapravo njen čitalac.